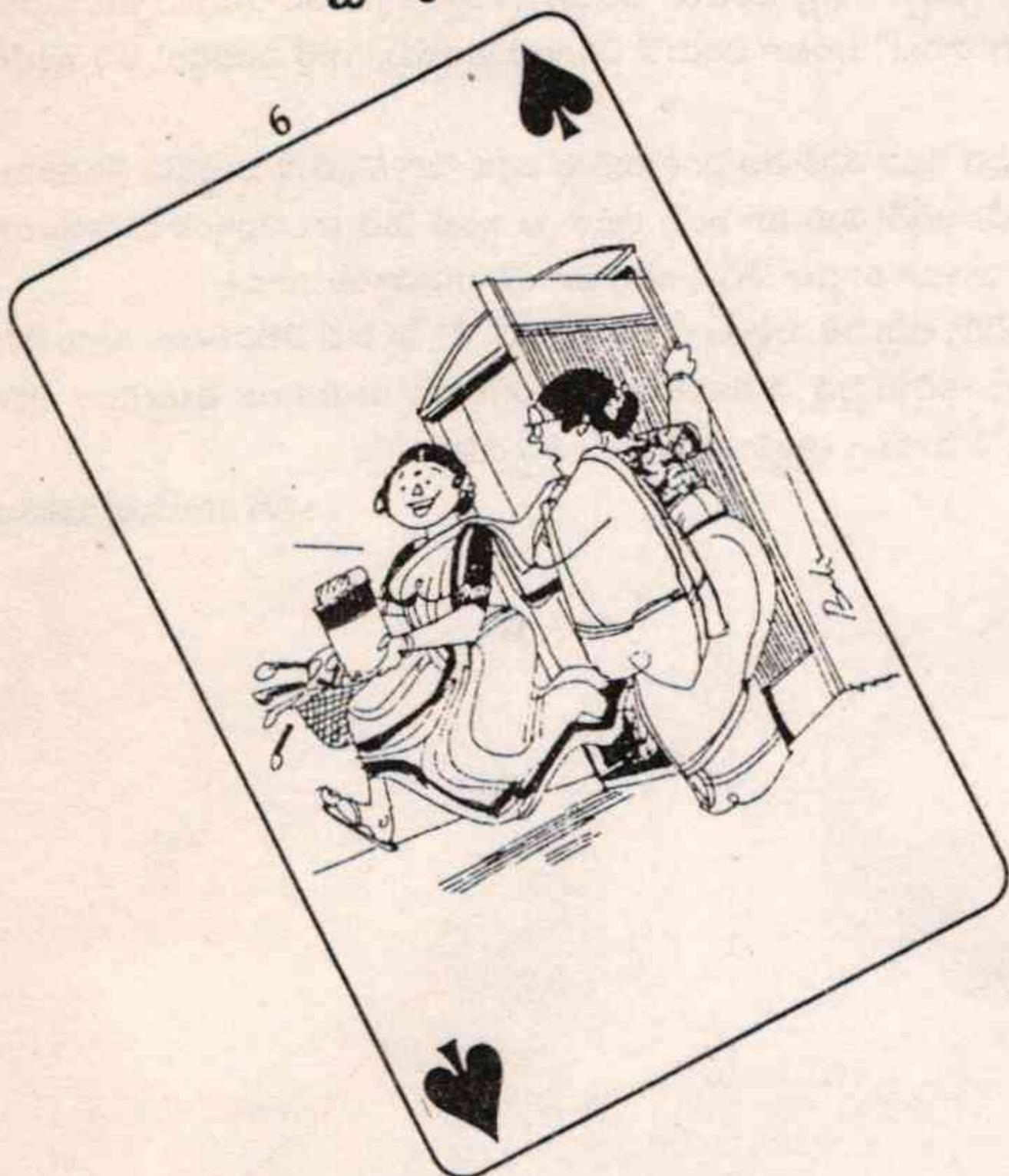

పునర్జన్మ ఉంది సుమా!

జీతాలు చాలీచాలకుండా ఇచ్చి, ధరలు మాత్రం అందీ అందనంతగా పెంచి 'మా ప్రజలకేలోటూ లేదు' అని ప్రభుత్వం గొంతు చించుకు ప్రకటించుకుంటోందంటే దాని అర్థమేమిటి, ఎవరిశక్తి కొద్దీ వారు ఇతరత్రా సర్వత్రా కొల్లకొట్టుకు బతకమని కోటిగొంతుకలతో ఘోషిస్తున్నట్లు కదా! పిచ్చి ప్రజ పోల్చుకోలేకపోతే ఆ నేరం సర్కారు వారిదా! చిన్నప్పుడు సెనక్కాయలమ్ముకునే మంత్రిగారి బావమరిది సినిమాహాలు కట్టించే స్థితికి చేరుకున్నాడంటే సదరు విద్యలో వారి వంచనాశిల్పం సర్వోత్తమ స్టేజికి చేరుకున్నట్టే కదా! పెద్దలూ, జీవితాన్ని కాచి వడబోసినవారూ, మార్గదర్శకులూ వారు. వారిని కాదని మరోదారి తొక్కడంమనకేంధర్మం!

అని మనసా నమ్మడమే కాక త్రికరణశుద్ధిగా దాన్ని ఆచరిస్తూ, యథాశక్తి తెలుగుతల్లి రుణం తీర్చుకుంటున్నారు, రహదారులు మరియు భవనాల ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు పరమశివంగారు. రాష్ట్రలో గవర్నమెంటు సర్వెంటు మాత్రమే లేరు. నెలకింత జీతం, ఇంటి అద్దెలాంటి సదుపాయాలేకాక పెరుగుతున్న ధరల సూచిని అనుసరించి కరువు భత్యం లాంటిది పెంచుతూనే ఉన్నారు. ప్రావిడెంటు

పండు, ఫించెను సరేసరి ఇవేవీ ఎరగని, అర్హతా శక్తి ఉన్నా అవకాశం దొరకని, ఆకలి మంటలు చల్లార్చే ఆసరాకి నోచుకోని అక్షలాది నిర్భాగ్యులూ ఉన్నారు. వాళ్ల గురించి మాటవరసకైనా ఆలోచించరేం? అని పొరబాటున ఏ ధైర్యమున్న వాడో ఎదురుతిరిగినా, ఆయన అణుమాత్రం తొణకరు . ఇంకోకరికి కాదు తనకు తానే జవాబు చెప్పుకుని దర్జాగా మహారాజులా కాలం వెళ్ళబుచ్చడానికాయన ఏనాడో అలవాటు పడిపోయారు.

“ఎవరిగుమ్మం వారు తుడిచి ముగ్గు పెట్టుకుంటే వీధంతా కళకళలాడదా! మనిల్లేదోమనం నింపుకోవాలిగాని ఈ లోకాన్నంతా మరామత్తు చెయ్యగలమా! అవన్నీ చూసుకోడానికి పైన పరమాత్ముడున్నాడు. అందులో మనం వేలుపెడితే లోకాధీశుడి కోపానికి గురికామా!” అని ఒక్కముక్కలో కొట్టి పారేసి నిశ్చింతగా కాలం గడపగలడాయన.

అంతా తనొక్కడే ఔపాసన పట్టడానికాయనకేం అభ్యంతరం లేదుగాని ఆ పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపార్ట్ మెంటు అందుకు అనుమతించకపోడంతో నీతి ప్లేటు ఫిరాయించక తప్పలేదు. “ఇంతసేపూ నేను చెబుతున్నది ముక్కూ మొహం ఎరగని (స్ట్రెంజర్స్ గురించి, వాళ్ళ బాగోగుల గురించి మనకెలాగా పూచీ ఉండదు. కాని పొద్దుటలేచి ఒక ఆఫీసులో పనిచేసే కుటుంబసభ్యులతో ఆ మాట నేనెలా అనగలను? వారిక్షేమమే నాక్షేమం. ఇలాంటి వివిధ శాఖల క్షేమమే ప్రభుత్వధ్యేయమూ శ్రేయమూను” అని జస్టిఫై చేసుకోగల నేర్పరి ఆయన. మూడేళ్ళయి ఆ కొత్త జిల్లాకి ట్రాన్స్ఫర్ వచ్చినా, అందుకే, మూడుకార్లు ఆరుమేడలూ అన్నట్టు ఓ వెలుగు వెలిగి పోతున్నారాయన.

అయితే రోజులు ఒక్కలా వెళ్ళవు ఎంతటివారకైనా. జనరల్ ఎలక్షన్లలో చిత్రమైన ఓ చిక్కు పరిస్థితిని ఎదుర్కోక తప్పలేదు. పరమశివంగారికి.

సగటు భారతీయుడు సంతకం పెట్ట లేనిమాట అటుంచి సొంతంగా ఆలోచించలేని పరిస్థితిలో ఎల్లకాలం పడిఉండడం ధనమూ, అధికారంకోసం పోటీపడే వారికి లాభదాయకం. అలాంటివారికి ఇటు కిరాయి స్వామీజీలూ అటు కుహనామేధావులూ ఎప్పుడూ చెరోకొమ్మూ కాస్తూంటారు. బూడిదలో దొర్లే గాడిదల సంఖ్య ఎంతపెరుగుతే రాజకీయవాదులకంత బలం. తియ్యటి వాగ్దానాలు చేసి తిమ్మిర్లు ఎక్కించడంలోనూ ఎక్కడ అధర్మం జరుగుతుందో అప్పుడు నేను అవతరించి ధర్మస్థాపన చేస్తాను.’ అని చెప్పడంలోనూ శ్రీ కృష్ణుడు ఆదిగురువు. ఒక అంకెగా తప్ప ఒక మనిషిగా నిలబడి ఎరగని ఓటరుకి అయితే తన కులం వాడికో కాకపోతే బాగా డబ్బు ముట్ట చెప్పిన వాడికో తన నటనా చాతురితో మనసులో నిలిచి పోయిన వేషగాడికో, ఓటు వియ్యాలనుకుంటుంది. గాని దాని విలువ ఇంకోపదిజన్మలకైనా తెలిసే అవకాశం కల్పింపబడలేదు. ప్రజాస్వామ్యానికి మనదేశ ప్రజలు ఎంత మాత్రం అర్హత కలిగిలేరు. అని ముందు గానే తెలిసి ఆ అజ్ఞానాన్ని పెట్టుబడిగా పెట్టి, గెలిచి, ఆ పరిస్థితులు ఏమాత్రం బాగుపడకుండా జాగ్రత్తపడి తమ పదవిమరింత శక్తి మంతం చేసుకుంటున్నారు నాయకులు. గొర్రెల రాజ్యంలో కసాయి వాడికే గెలుపు. రాజ్యాంగం కల్పించిన రక్షణలో రాజ్యాలేలుతున్న పరమశివం లాంటి పెద్ద పెద్ద ఆఫీసర్లు చేసే ప్రార్థన ఒకటే.

దేవుడా! దెయ్యమా! దయవుంచి వినవోయి!

సగటు హిందువునెప్పుడు చవటగా నిలుపోయి!

ప్రజాస్వామ్యం అనేది ఇటు విచక్షణ కలిగిన ప్రజలూ అటు నిస్వార్థపరులైన స్వాములూ

ఉన్నప్పుడే పదిమందికి పని కొచ్చే ప్రభుత్వ విధానం కాగలదు. ఆ రెండూ లేవుగనక మిగిలేవి ప్రభుత్వకి నిలవలూ, ప్రజలకి చిడతలూ. ఎవరికి దక్కినవి వారు ఎప్పటికప్పుడువచ్చే ఐదేళ్ళ జాతరలో వృద్ధిచేసుకోడానికి శక్తి కొద్దీ ప్రయత్నిస్తూనే ఉన్నారు. ఎవరెంత విసురులూ, విసుగులూ ప్రకటించినా ఒప్పుకున్న పద్ధతిని ఏలుకోక తప్పదు గనక, చట్టబద్ధమైన ప్రాముఖ్యం కల్పించబడడం సహజమే, ప్రభుత్వ సాధన సంపత్తి అంతా ఇందుకు కేంద్రీకరింపబడడమూ న్యాయమే. ఇంతటి అలజడిలో హడావిడిలో వీలైనంత ఎక్కువగా సోమ్యుచేసుకుందామని ఫ్లండరింగ్ విటోల్ డేంజర్ (పి.డబ్ల్యు.డి)కి డిప్యూటీ హెడ్ అయిన పరమశివంగారు అనుకోవడమూ సందర్భమే. ఆ విధంగా ఎక్కడికక్కడే లచ్చం తల్లిని మచ్చిక చేసుకోగలిగారుగాని ఓ చోటమాత్రం అనుకోకుండా చుక్క ఎదురైంది.

'ప్రజలనగా ఎవరు? మూర్ఖపు ప్రజలే ప్రజలని ఆ పదమును అవమానించగలమా! కావున మేమే ప్రజలము. ఈ సత్యదృష్టిని పరిశీలించిన మేమే నిజమైన ప్రజలము. ప్రజాసేవ యనగా మా సేవయే. మేము బాగుపడుటయే. బాగు పడుటయనగా వీలయినంత ధన సంపాదన చేయుటయేగదా!' అనే లాజిక్కుని ఆ డిపార్టుమెంటు ఆఫీసర్లు అక్షరాలా అమలు చేస్తున్నారు. అంచేత వారు ప్రజాసేవ చేద్దాము ఆనరు. 'చేసుకుందాము' అంటారు. అలా చేసుకుంటున్న నిండు నడకలోనే ఓ చోట అనుకోకుండా కుంటి తనం ఏర్పడింది. "ఇన్నిరకాలుగా జేబులు నింపుకుంటున్నాం కదా దీనికింత కొట్టుకుపోవటం దేనికి? పంచభక్త్యపరమాన్నంతో కడుపునిండినప్పుడు ఓసారి తాంబూలం లేకపోతే తాండవం ఆడేస్తామా" అని ఓ జానియర్ అని పరమశివం మూడోకన్ను తెరిపించాడు. "కోడ్ఆఫ్ కాండక్టు" అంటూ ఉంటుంది. అందులో ఓ అక్షరం పొల్లుపోడలానికి వీలా! ఇవాళ తాంబూలం లోటు అయితే రేపు భోజనమే కరువు కావచ్చు. అయినా మనం మనసుపడేది తాంబూలమే కదా! మనం యీ యీ కుర్చీలు అలంకరించిన నేరానికి గవర్నమెంటు మనల్ని నెలనెలా ఎలాగా మేపుతోంది. దక్షణతాంబూలాది సత్కారాలు మానుకుంటామా ఎంత మెతక మనుషులనుయినా? కేవలం ఈ జీతాల మొహం చూసే వీటిలోనే మన జీవితాలు వెళ్ళమారిపోతాయనే ఇందులో ప్రవేశించామా!" అని ఎగిరెగిరి పడ్డాడు.

ఆ సమావేశం అలా తగలడగా ఇప్పుడు క్వార్టర్సులో కూచుని తలపట్టుకు ఆలోచిస్తున్నాడు పరమశివంగారు.

అప్పుడే రెండు సార్లు వర్కింగ్ స్పాట్కి వెళ్ళొచ్చాడు. చినగంగవరం వరకూ బస్సులు వెడతాయి. అక్కణ్ణుంచి గోదావరి పాయ మహేంద్రతనయని పడవ మీద దాటాలి. పడవ దిగి అవతల ఒడ్డున చేరాక తమపని మొదలవుతుంది. అక్కణ్ణుంచి సుమారు నూట ఏబై గజాల ఎప్రోచింగ్ రోడ్డు వేసి బెటర్ మెయిన్ రోడ్డుతో కలపాలి. అలా తప్ప బలభద్రపురం నియోజక వర్గం చేర్చే సరైన దారిలేదు. ఈ ఎప్రోచింగ్ రోడ్డులో కూడా ఓ చోట మళ్ళీ అడ్డుకున్న నీటిపాయమీద ఉడెన్ కల్వర్టు నిర్మించాలి. కలెక్టరు ద్వారా ఎప్పుడో అందిన ప్రభుత్వ ఆదేశానికి అత్యధిక ప్రాధ్యానత ఇచ్చి టెండర్స్ని కాలఫర్ చేశాడు. సకాలంలో ఆఫీసుకి చేరిన దాన్లో మినిమమ్ అరవైవేల చిల్లరికి అప్లై చేసిన కంట్రాక్టరు పాండ్రంగి పాపారావుకే అది ఇచ్చి తీరాలి.

చినగంగవరంకి ఇప్పుడయితే బ్రిడ్జి పడి రోడ్డు వచ్చింది గాని చాలా కాలం అది ఓ లంక

పెదబుల్లిబాబులుంగారిని ఒకప్పుడా సంస్థానానికి మకుటంలేని మారాజు. రాజులకి నాగరికత అవసరం గనుక డబ్బు ఖర్చు పెట్టుకుని మోటారు బోటు మీద నదిని దాటి ఎక్కడికైనా వెళ్ళి ఏ జల్సా అయినా చేసి వస్తూండే వారు. పల్లె ప్రజలు నాగరికత పెరిగి తెలివి మీరి పోకుండా ఎన్నిసార్లు బ్రిడ్జి ఎప్రూవ్ అయినా ఏదో స్టేజిలో దాన్ని అడ్డి విజయం సాధించారు. ఎలాగైతేనేం ఓ వైపు బ్రిడ్జి పడింది. మనవాళ్ళు వచ్చి నాలుగో దశాబ్దం దగ్గర పడుతున్నారెండో వైపు పక్కా బ్రిడ్జి పడలేదు. అలా పడితే రెండు జిల్లాల మధ్యదూరం తగ్గి ఇట్టించి పడవ మీద చేరే అన్ని సరుకులూ అక్కడ చవకైపోయి, ఎంతో మంది షాపుకార్లు నాశనమై పోతారు. వారు హైదారాబాదు వెళ్ళి చేసిన ప్రయత్నాల ఫలితంగా ఇటు బ్రిడ్జి ఇంకా పడలేదు. డబ్బున్న ప్రజలే ప్రజలు. వారి సేవే సెసలైన ప్రజాసేవ కదా! ఎలాగైతేనేం, సామాన్య ప్రజకి సవ్యమైన దారి లేకుండా చేసి తరిస్తారు ధర్మాత్ములు వారు కల్పించిన సదుపాయం ఉండబట్టే కదా తనలాంటి వారి కింత దప్పిక తేరేది! కాని ఏంలాభం ఇద్దరు ఎక్స్‌పర్ట్స్ ఇంజనీర్లు చేత వేరు వేరుగా ఎస్టిమేటు వేయించి తెప్పించి గంటల కొద్ది స్టడీ చేశాడు. మినిమమ్ ఏబైవేలు అయేలా ఉంది. చచ్చి మరో పది తగ్గించవచ్చు. ఇంతా కష్టపడితే ఇరవై వేలా మిగిలేది? కంట్రాక్టరు, సూపర్వైజర్స్, ఆసిస్టెంట్ ఇంజనీర్లు ఇలా సవాలక్ష మంది బందిపోట్లు సిద్ధంగా ఉన్నారు, కొల్లగొట్టిన ఊళ్ళు పంచుకోడానికి. ఎంత పెద్దవాటా అయినా ఇరవై వేల ముష్టి బేరంలో ఇంకేం మిగులుతుంది తనకి? ఆ ఎత్తు రోడ్డు పోయ్యమనీ, ఈ చిన్న బ్రిడ్జి కట్టమనీ ఇలా పురమాయిస్తునే ఉంటుంది గవర్నమెంటు దానికేం, ఎందులో అయినా చేతికి అందాలి కదా, తగినంతమనీ! మనీ మనసుకెంత సంబరమనీ!

'ఈ రాత్రికి నేను మావూరు వెళ్ళిపోతున్నాను అన్నయ్యా.. ఏదో ముఖ్యమైన పన్లో ఉన్నట్టున్నావు...'

అంటూ లక్ష్మీ నరుసు గుమ్మందగ్గరే ఆగిపోయింది.

"అబ్బబ్బ సమయానికి తగలడతావు కదే సతీ సైతాన్!" అని మనసులో అనుకుని "ఎలక్షన్ల హడావిడి కదమ్మా ఊపిరి సలపడంలేదు. అప్పడే, ఏం తొందరమ్మా రాకరాక వచ్చావు" దగ్గరికి పిలిచాడు. 'వచ్చి పది రోజులయిపోయింది, ఇంకెన్నాళ్ళు ఉంటాను. నీకు వినే తీరిక ఉంటే చిన్నమాట. ఏమో అనుకున్నాను గాని వదిన ఇలాంటిదని ఇది వరకు ఎరగను సుమా!' అంది.

అతను తెల్లబోయి చూస్తుంటే గొంతుక తగ్గించి ఇలా అంది "ఇప్పుడు పెళ్ళా, ఒడుగా, ఎంత చెప్పినా వినదు పోనీ ఇంత పసుపూ, కుంకుమా ఇచ్చి ఓ జాకెట్టు గుడ్డ పెడితే చాలదూ? ఏకంగా చీర పెట్టింది అన్నయ్యా? నీతో ఎంత మాత్రం చెప్పాద్దంది! అలాంటి ఇలాంటి చీర అనుకున్నావా! అందులో మామూలిదా? ఇప్పుడు ఏ వెయ్యిదాకా ఉంటుందో! పట్టుచీర! వదిన, దేవత ఇదిగో చూడు!"

స్లాస్టిక్ సంచీలోంచి పట్టుచీర తీసి అన్నయ్య చేతిలో పెట్టింది, లక్ష్మీనరసు. తనతో ఎందుకు చెప్పవద్దందో తన చురుకైన కళ్ళు ఇట్టే పసిగట్టేశాయి. చీర జాగ్రత్తగా మడిచి మళ్ళీ దాచేసుకుని

"వస్తాను అన్నయ్యా-- తీరిక చూసుకుని ఓ ఉత్తరముక్క రాస్తూండూ... నేనిలా చీర చూపెట్టానని చెప్పకుమా, ఒట్టు కూడా వేయించుకుంది. అనవసరంగా ఆడిపోసుకున్నాను, వదినంటే ఎవరు, మనయింటి మహాలక్ష్మీ!"

అంటూ వచ్చినట్టే వెళ్ళిపోయింది లక్ష్మీనరసు.

పరమ శివంగారు ఎంతగా ఆశ్చర్యంలో మునిగిపోయాడంటే గంటల కొద్దీ బుర్ర బద్దలు కొట్టుకుంటున్న సమస్యే కొంత సేపు గుర్తురాలేదు! సాతికేళ్ళయి తనతో కాపరం చేస్తున్నా ఆరడజను తెలుగు అక్షరాలైనా తప్పుల్లేకుండా రాయలేదు తన భార్య అలివేలు. అయినా ఇంత జాణ అయిపోయిందా! పదిహేనేళ్ళ కింద తిరపతి కెళ్ళొస్తూ కంచి కెళ్ళి అలివేలుకి కొన్న పాత పట్టు చీర అది! ఆ డిజైనూ, ఆరంగూ, అన్నిటినీ మించి ఆ పమిట బోర్డరూ తనకి ప్రత్యేకించి గుర్తు, అంతేకాదు ఆ చీర తెగవాడడం చేత గులాబీరంగు వెలిసి పోయి పేడ అలికినట్టు తయారైంది, తను ఈ మధ్య న్యూడిల్లీ కాన్పరెన్సుకి వెళ్ళినప్పుడు-అక్కడ "డై"చేస్తారని తెలిసి నీలం రంగు వేయింపించుకుని తన చేత తెప్పించుకుంది. రంగూ, పేకింగు మార్చి పాత చీరని కొత్త చీరగా అంట కట్టిందా! అది చూసి కొత్తదని చెల్లెలి కళ్ళలో మెరుపులా!

తలెత్తి చూశాడు గొడ మీద నవ్వుతూ అభయమిస్తూ కనిపించింది. స్వామిజీ ఫోటో, కిందని ఇంగ్లీషులో ఇంతంత అక్షరాలు, "గతనాపది అవతారాలూ మీరు ఎరిగినవే. ఇది పదకొండోది. నమ్మి చెడినవాడు లేడు!"

అతనిమనసులో ఏదో కొత్త సత్యం మిరుమిట్లు కొల్పింది.

అతని కొచ్చిన చిక్కు నిమషాల మీద విడిపోయింది.

"అవును నమ్మి చెడినవాడు లేడు. చెడినవాడు తను బాగుపడతాడు. పది మందిని సమానంగా బాగు చేస్తాడు. ఎటోచ్చి తను కాస్త 'ఎక్కువ సమానంగా బాగుపడతాడు.'" అనుకోకుండా ఓ పనికి మాలిన ఆడది తనకెంత తత్వబోధ చేసింది! పదార్థం ఒకటే, సైతొడుగైన కోకవేరు! కాస్త రంగుమార్పు, అంతే! అవతారం ఒకటే, కాస్త మేకప్లోనే తేడా! మూలం ఒకటే. మూల్యంలోనే "యావత్తు"తేడా!

'నిజరూక దర్శనం' అయి అయి అవగానే పరమశివం ఇంజనీర్ల ఎమర్జెంటు మీటింగులో "తనదైన మెజారిటీ అభిప్రాయం" తీసుకుని కార్యరంగంలోకి ఉరికాడు. అంతకు ముందు ఉన్న అదే ఇసకరోడ్డుకీ అదే కర్రబ్రిడ్జికి నిమషాల మీద రిపేర్లు చేయించి రంగులు పూయించి "న్యూలుక్" వచ్చేలా ఆహో రాత్రులు నిద్రాహారాలు లేకుండా శ్రమించాడు. వెయ్యి విధాల కష్టపడి అయిదు వేల రూపాయలు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టేడు. కాగితం మీద మాత్రం ఎక్కడా ఒక్క అంకె తప్పు లేకుండా అరవై వేలకూ లెక్క చూపించాడు. అలా తయారు చెయ్యడానికి వివిధ దశల్లో లెక్కలు చూపించిన నిపుణులకు అదే నిష్పత్తిలో లెక్క ముట్టేలా చేశాడు. ఇలాంటి అసలైన ప్రజాసేవకి ప్రతిఫలంగా ముట్టిన ముప్పై వేలూ అలాతోవ చూపించడానికి కారకురాలైన అలివేలుకి అందించాడు!

ఆ నియోజక వర్గంలో పేరు నమోదు కాబడిన గుంపులు గుంపులు ప్రజలు కొత్తగా కట్టబడినదని చెప్పబడిన కర్రబ్రిడ్జిని సంతోషంతో దాటుతున్నారు. ప్రజా సమూహం ఊగుతోంది. ప్రజాస్వామ్యం ఊరేగుతోంది!

(జ్యోతిమాసపత్రిక, డిశంబరు, 86)

